

?Antònia Llanes. L'amor a les mans

La claror de tarda entra discretament per la finestra de l'habitació mentre la Maria Carme dona el berenar a la seva mare, l'Antònia, que reposa al llit i obre una mica els ulls cada vegada que la filla li acarona el rostre. «Vinga mare, una mica més», li diu a cau d'orella tot recordant les vegades que la mare l'acotxava abans d'anar a dormir i li feia un petó al front. Quant de temps ha passat des d'aleshores.

Foto: Ramon Fontdevila

La casa ara és més gran i silenciosa, igual que el seu barri manresà, l'antiga colònia tèxtil dels Comtals, sense que la fàbrica tregui fum de la xemeneia. Però la vida continua aferrant-se en cada record que es resisteix a desaparèixer i en l'amor d'una mare de 110 anys i una filla de 78, inexorable al pas del temps.

Elles són l'Antònia Llanes, coneguda com «la iaia dels Comtals» i la seva filla, la Maria Carme Garriga, les dues protagonistes d'aquesta història que s'esdevé en una de les cases de l'antiga colònia, decorada amb petites figures de porcellana i retrats familiars en blanc i negre. La filla agafa una d'aquestes fotografies on apareix la mare, de jove, amb un vestit de color perla amb coll de pic, la cabellera castanya recollida i el rostre definit per unes faccions fines. «Encara ara conserva aquesta pell suau, fins i tot jo tinc més arrugues que ella», comenta bromejant mentre li acaricia els cabells blancs i l'acomoda delicadament sobre el coixí. La Maria Carme ha dedicat la vida a la família. En un primer moment, cuidant els seus dos germans petits mentre els pares treballaven a la fàbrica, més endavant, el seu pare, el Salvador Garriga, que va morir fa gairebé trenta anys, i ara s'ocupa de la mare, «la més valenta de la família, que ens va transmetre la fortalesa i la generositat que la caracteritzen», remarca.

De tant en tant, quan s'asseu vora seu, encara percep aquella olor fresca de les hortalisses acabades de collir amb què sempre li agradava cuinar. «Preparava grans cassoles per a tots els veïns de la colònia. La gent se l'estimava, sempre tenia un somriure a punt, malgrat haver-ne passat de tots colors», explica la Maria Carme. Les arrels de la seva mare es troben a Vilanova de Bellpuig, al Pla d'Urgell, on va créixer en una família pagesa amb els seus tres germans. Durant la joventut va afrontar la pèrdua del pare, que va morir de colitis i ben aviat va haver d'abandonar els estudis per ajudar en l'economia familiar, buscant feina lluny del seu poble natal, a la fàbrica dels Comtals de Manresa, on es va traslladar poc després de la guerra i va començar a treballar d'aspiadora. Amb el pas dels anys, l'entorn fabril es va convertir en el lloc on va criar els fills, amb la remor de fons d'uns telers que ara només ressonen dins la memòria.

L'escenari de les seves vides va canviar amb el tancament de l'activitat tèxtil a mitjans dels anys seixanta, però encara hi ha noves famílies que s'estableixen a la colònia i veïns de tota la vida que es resisteixen a marxar, com l'Antònia i la Maria Carme, que sempre van tenir clar que volien envellir a casa seva. «A vegades és difícil viure en un barri perifèric, tenint en compte la salut de la mare. Per sort, els veïns ens ajuden», destaca la filla, que reconeix que l'activitat de cuidadora sovint l'esgota, «però per a una mare es fa tot». Amb el seu esforç per cuidar-la reconeix la generositat de la mare, que rep l'escalf de la seva filla, que de tant en tant li agafa la mà. Les seves carícies contenen ara la força de tot el que es dirien si poguessin conversar sota aquesta llum de tarda plàcida com temps enrere, però, sovint, a l'amor no cal posar-li paraules per saber que existeix.